

Presedintele Consiliului Fiscal recomanda amânarea unor noi cresteri de venituri si renuntarea la alte reduceri de taxe

Presedintele Consiliului Fiscal, Daniel Daianu, recomanda amânarea unor noi cresteri de venituri/salarii, stoparea promisiunilor ce creeaza asteptari nerealiste cetatenilor si restructurarea aparatului de stat în conditiile în care, potrivit acestuia, deficitul acut de spatiu fiscal este tot mai periculos.

Daniel Daianu sustine, într-un articol publicat pe site-ul institutiei, ca a avut loc o ajustare bugetara majora în intervalul 2012-2015, costisitoare din punct de vedere social si nu numai (a alimentat probabil înclinatia de plecare din tara), deficitul bugetului consolidat ajungând la sub 1% din PIB în 2015. Potrivit sursei citate, aceasta corectie s-a vazut în deficitul de cont curent ce a gravitat în jur de 1% din PIB catre finele perioadei. Tendinta a fost însa inversata dupa 2015, când s-a intrat într-o suita de reduceri de taxe si impozite, care a adus veniturile fiscale la minim istoric, la sub 26% din PIB în 2018 (cu CAS nivelul se mentine peste 26%), subliniaza presedintele Consiliului Fiscal. Astfel, fara a fi un 'paradis fiscal' precum Irlanda, România a ajuns penultima în UE ca nivel al veniturilor fiscale, explica sursa citata care arata, de asemenea, ca în UE media veniturilor fiscale este de 39-40% din PIB, în timp ce în economii emergente din Est trece de 34-35% din PIB.

"Veniturile fiscale au mers în jos prin omisiune si comisiune. Prin decizii publice care au schimbat regimul fiscal, o pozitie îmbratisata de cam tot spectrul politic; unele partide fiindca au vazut astfel o reparatie sociala pentru austeritatea aplicata dupa 2010; alte partide deoarece cred în încasari superioare la impozite inferioare (teza adesea invalidata de realitate). Prin omisiune, afirm, întrucât s-a neglijat nevoia de a spori transparenta, gradul de conformare la plati, astfel încât sa se colecteze mai mult. Nu numai ca s-a renuntat în mod inexplicabil la o reforma serioasa a ANAF, dar nu au existat preocupari sistematice de crestere a colectarii. Datele Eurostat arata, de pilda, ca în ce priveste TVA, România are cel mai înalt grad de neconformare - 36% în 2018. În Polonia si Bulgaria, doua tari în care a avut loc o reforma a administratiilor fiscale, gradul de conformare s-a ameliorat în mod remarcabil; în Bulgaria neconformarea a ajuns la 12% în 2018, de la 22% în 2014; în Polonia a ajuns la 14% în 2018, de la 24% în 2014", arata Daniel Daianu.

Potrivit presedintelui Consiliului Fiscal, în timp ce s-a acceptat o scadere a veniturilor fiscale, numai partial compensata de absorbtie de fonduri europene, au crescut presiunile pe buget prin cresterea veniturilor/salariilor. De aici a rezultat un spatiu fiscal tot mai mic, o "încordare teribila" a bugetului public.

Daianu mentioneaza, însa, ca o crestere de venituri (salarii) era inevitabila pentru a atenua exodul de capital uman, emigratia, însa o asemenea politica, daca nu este însoțita de grija pentru cresterea veniturilor fiscale, primejduieste echilibre macro.

"Iar cresterea veniturilor în sectorul bugetar a dezechilibrat relatia cu salariile în sectorul privat; a devenit tot mai atractiv pentru numerosi cetateni sa se angajeze la stat, în pofida accentuarii deficitului de forta de munca în arii largi din economie", arata Daniel Daianu.

El mentioneaza ca în ultimii ani deficitul bugetar (cash sau ESA) nu a trecut de 3% din PIB, cel structural fiind ceva mai mare, cifre realizate printr-o amputare severa a cheltuielilor cu investitii publice care au ajuns în 2018 la 2,6% din PIB.

"Am ajuns în esalonul tarilor cu cele mai mici investitii publice ca pondere în PIB. Dar acest esalon este format din state cu economii dezvoltate, care au infrastructura buna. Economii emergente cu care are sens sa ne comparăm (tarile baltice, Ungaria, Polonia, Cehia) alocă în medie pentru investitii publice circa 4% din PIB. Nu numai ca

nivelul de 2,6% indica subfinantarea cronica a infrastructurii în România, dar si modul în care s-a iesit la liman pentru a se evita intrarea în procedura de deficit excesiv: prin taiere de investii publice în ultimii ani. Este un mare semn de întrebare daca se poate continua cu acest pattern de ajustare a structurii cheltuielilor pentru respectarea nivelului de 3%; fiindca suntem la un 'prag de suferinta' pentru economie", precizeaza Daianu.

Potrivit presedintelui CF, noua lege a pensiilor ar avea un impact mai mult decât sever asupra bugetului public în conditiile în care aplicarea ei ar însemna plusuri de 0,7% din PIB în 2020, 2,7% din PIB în 2021 si 3,7% din PIB în 2022.

"Nu putini (mai ales politicieni) noteaza nivelul relativ scazut al cheltuielilor sociale în România ca pondere în PIB fata de alte state din UE, ceea ce este adevarat. Dar se omite aici sa se spuna ca nivelul veniturilor fiscale la noi este penultimul în UE. Nevoile sunt mari social si economic, dar pentru a le acoperi ai nevoie de venituri adecvate la buget", explica economistul.

Daniel Daianu spune ca din aceasta perspectiva este de judecat deficitul acut de spatiu fiscal si atrage atentia ca fara corectii în urmatorii ani, deficitul ar exploda spre 7% din PIB.

"Din aceasta perspectiva este de judecat deficitul acut de spatiu fiscal; adica: scadere sensibila de venituri fiscale în ultimii ani, care au ajuns la sub 26% din PIB; crestere de venituri/salarii care a marit deficitul bugetar dupa 2015 la circa 3% din PIB; presiuni în plus, noua lege a pensiilor, care adauga procente bune de PIB la deficitul bugetar de 3% din 2018; fara corectii în urmatorii ani, deficitul ar exploda spre 7% din PIB. Dar nu se poate ajunge practic la un asemenea deficit fiindca pieteile nu vor accepta asa ceva", mentioneaza acesta.

Conform lui Daniel Daianu, economia autohtona va încetini în mod inevitabil. Pe de o parte, se epuizeaza pistoane de crestere economica prevalent prin consum, pe de alta parte are loc o deteriorare a mediului international, care afecteaza exporturile României si poate complica mult finantarea deficitelor.

Presedintele Consiliul Fiscal concluzioneaza ca deteriorarea mediului economic international ne prinde descoperiti, în sensul unui deficit mare de spatiu fiscal.

"Deficitul de spatiu fiscal este interpretabil si prin prisma policy-mix-ului suboptim, a posibilitatii de a amortiza socuri adverse. Efecte ale încetinerii economice pot fi combinate daca exista spatiu fiscal, ce pune la lucru stabilizatorii automati; nu este cazul la noi. Lipsa spatiului fiscal combinata cu dezechilibre externe formeaza o situatie si mai complicata. Pentru a combate efecte recesioniste, BNR nu ar putea relaxa politica monetara (cum fac alte banci centrale) fiindca ar invita atacuri pe leu; ar fi inflamata inflatia si pe canalul cursului. Nici nu are sens sa întareasca politica monetara acum, având în vedere posibile intrari de hotmoney si accentuarea dezechilibrului extern. Politici monetare mai acomodative în Europa (peste Ocean) ne ajuta prin prisma diferentialelor de rate pe piete, dar nu ne rezolva problemele. Avem nevoie de consolidare a bugetului public fiindca nori cenusii se înmultesc în economia globala. Ca aceasta consolidare trebuia sa aiba loc sub auspicii nefavorabile (efecte ale razboiului valutar, conflictelor comerciale, slowdown-ului global) nu este o nesansa 'venita din cer'; platim pentru miopie si unilateralism în constructia politicilor macro, chiar daca exodul de capital uman a obligat la cresteri de salarii", spune Daianu.

El afirma ca în aceasta situatie sunt câteva trasee de actiune posibile, care trec dincolo de filosofii de politica economica. Astfel, Daianu afirma ca nu se poate merge la nesfârșit cu reducerea investitiilor publice ca pondere în PIB si trebuie sa fie crescute veniturile fiscale/bugetare. Acesta pledeaza, totodata, pentru o transparenta mai mare, redemararea reformei ANAF, pedepse severe pentru cei care evita fiscalul prin tot felul de tertipuri si renuntarea la noi reduceri de taxe si impozite.

Totodata, presedintele Consiliului Fiscal recomanda evitarea de 'experimente' precum OUG nr. 114 si stoparea promisiunilor ce creeaza asteptari nerealiste cetatenilor.

De asemenea, Daianu arata ca aplicarea noii legi a pensiilor sa tina cont de spatiul fiscal existent si trebuie amânate noi cresteri de venituri/salarii. În opinia sa este necesara restructurarea aparatului de stat si trebuie încercata aplicarea 'regulii de aur' (golden rule) care poate scuti de co-finantare proiecte finantate din resurse ale bugetului comun si validate de Comisia Europeana ca servind concomitent nevoi nationale si nevoi ale UE.

El mentioneaza ca unii ar putea invoca datoria publica de circa 35% din PIB (fata de o medie de circa 80%) însa aceasta datorie poate creste rapid daca pietele pierd încrederea în capacitatea de a controla deficitele. Proiectul bugetului pentru 2020 trebuie sa semnalizeze înțelegerea situatiei interne, a contextului international, subliniaza sursa.

"Celor ce neaga realitatea sa li se reaminteasca experienta corectiei macroeconomice de acum câtiva ani. În 2008, nu nivelul datoriei publice era problema, ci cel al deficitului bugetar structural, al deficitelor externe. Este drept ca în lumea expertilor se discuta despre faptul ca 'deficitul structural' pe baza caruia se estimeaza gap-ul de productie (output gap) este o marime neobservabila, ca regulile fiscale au nevoie de simplificari si corectii pentru a se evita prociclicitatea si a concilia sustenabilitatea finantelor publice cu stabilitatea economica, dar problema bugetara în cazul României nu este legata de rafinamente tehnice; lucrurile sunt evidente. Pentru o economie emergenta, ce prin definitie nu poate practica politici neconventionale (banca sa centrala nefiind emitent de moneda de rezerva) deficite mari/excesive invita necazuri mari! Deficitul acut de spatiu fiscal devine tot mai periculos si este o urgenta a politicii fiscal/bugetare în România; nu este ideea fixa a cuiva!!", mai spune Daniel Daianu.